

Matchanalys i fotboll

En studie av

Malmö FF:s avslut 2006

Magnus Palmén & Ola Sahlgren

Enheten Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Publicerad på Internet,

www.idrottsforum.org/articles/palmen_sahlgren/palmen_sahlgren071107.html

(ISSN 1652-7224), 2007-11-07

Copyright © Magnus Palmén & Ola Sahlgren 2007. All rights reserved. Except for the quotation of short passages for the purposes of criticism and review, no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of the author.

I idrottsforum.orgs spalter rasar för närvarande en debatt om värdet av att kvantifiera händelseförloppet under en fotbollsmatch. Umehistorikern Jonny Hjelm genomförde en sådan studie inför damfotbolls-VM i Beijing, vars resultat publicerades på idrottsforum.org. Han jämförde tidigare VM-matcher för svenska damer och herrar för att se hur passningsspel och bollmottagning fungerade, vad dribblingar, avslut och fasta situationer resulterade i. Därefter jämförde han, i enlighet med syftet med sin studie, mäns och kvinnors tekniska skicklighet på planen. Studien väckte stor uppmärksamhet, främst på grund av att det inte anses passande att jämföra mäns och kvinnors idrottsliga prestationer, inte ens i syfte att påvisa att kvinnors fotbollsteknik nedvärderas utan saklig grund, men också därför att metoden, att sitta framför TVn och räkna händelser under en match, inte på ett relevant sätt representerar det faktiska skeendet under en fotbollsmatch. Juryn är, som man säger fortfarande oenig när det gäller genusrelaterad matchanalys, men vi har i denna uppdatering nöjet att presentera en matchanalys som nog knappast kommer att ifrågasättas på forumet.

Magnus Palmén och Ola Sahlgren valde för sitt examensarbete på det idrottsvetenskapliga programmet vid Malmö högskola att göra en videoanalys av Malmö FF:s matcher i allsvenskan under säsongen 2006, då laget slutade mitt i tabellen, på en sjundeplats. Tjugofem matcher (alla utom en) har de noggrant beskådat i syfte att studera hur Malmö FF lyckas i sina avslut, med en speciell analys av hörnor. I sin artikel för idrottsforum.org har Palmén och Sahlgren skalat av en stor del av uppsatsöverbyggnaden, och redovisar koncist och precist resultaten av sina analyser, resultat som man rimligen borde ta sig en rejäl funderare över i Malmö FF:s ledning. Med artikeln följer referenslistan för hela uppsatsen, och det är uppenbart att Palméns och Sahlgrens ansats är väl förankrad i en lång och utvecklad fotbollsforskningstradition.

Introduktion

Detta är ett sammandrag av C-uppsatsen ”Matchanalys i fotboll”. Uppsatsen består av en analys av Malmö FF:s avslut och offensiva hörnor i allsvenskan 2006. Här har vi sammanfattat de delar som är mest intressant för fotbollsintresserade, media, klubbar och förbund. Sammandraget inleds av en kort beskrivning av C-uppsatsen följt av en presentation av de faktorer som granskas i varje anfall/hörna. Därefter presenterar vi analysens resultat följt av våra diskussioner kring resultatet. Vi hoppas att detta sammandrag ska utgöra trevlig och intressant läsning och leda till vidare diskussioner.

Uppsatsen inleds med en granskning av tidigare forskning inom matchanalyser av fotboll. Därefter har vi gjort en videoanalys på 25 av MFF:s matcher från allsvenskan 2006. Den match som saknas är MFF – Hammarby, vilken spelades i tredje omgången, eftersom den inte finns inspelad på grund av att TV-avtalet inte var klart. I vår analys använder vi analysformulär där vi granskar varje avslut och hörna utifrån elva respektive åtta faktorer. Det har genomförts tidigare forskning på samtliga faktorer som används i analysformulären. Baserat på denna forskning och våra erfarenheter från fotboll anser vi att faktorerna är viktiga.

Uppsatsens frågeställningar var:

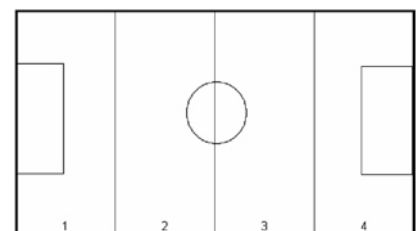
- Hur ser de anfall ut som Malmö FF lyckas avsluta på utifrån våra faktorer i allsvenskan 2006?
- Hur ser Malmö FF:s offensiva hörnor ut i allsvenskan 2006 utifrån våra faktorer?
- Vad definierar en snabb offensiv omställning?

Faktorer för analys av avslut

Fotboll är ett böljande spel vilket försvårar analysarbetet. Därför har vi valt att avgränsa oss till avsluten. Varje enskilt avslut studeras från att MFF erövrar bollen (bollerövring) tills det att avslutet sker. Vid de tillfällen en motståndare rör vid bollen utan att ha kontroll på den fortsätter anfallet. Anfallet är slut när motståndarna har full kontroll på bollen, skjuter ut bollen utanför planen eller rensar bollen ut från ”anfallszonen”. Avslut är ett avgörande moment för fotbollsmatchens resultat vilket gör det intressant att studera. Varje avslut studeras utifrån elva faktorer. Vi har valt att detaljera faktorerna mycket för att ha en större databas att analysera.

1. Position för bollerövring.

Denna faktor visar var anfallet startar. Vi har delat in planen i fyra olika delar där del 1 och del 2 är Malmö FF:s planhalva och del 3 och del 4 är motståndarnas planhalva (se figur 1). Anledningen till att vi valt att dela planen i enbart fyra delar är att det är enkelt att överblicka. Vi menar att det är avgörande för anfallet var på planen bollerövring sker. Vi har valt att benämna bollerövringen efter i vilka zoner den sker dvs. B1, B2, B3 och B4. De fasta situationerna speci-

Figur 1.
Zonindelning för bollerövring

ficeras genom siffran på vilken zon de sker i och namnet på den fasta situationen. T.ex. kan en situation benämnas frispark 3 eller inkast 2.

2. *Antal passningar inom laget innan avslut.*

Denna faktor visar hur många passningar laget slår från det att de erövrar bollen tills att de kommer till avslut. Antalet passningar beskriver delvis hur laget tar sig till avslut..

3. *Anfallsduration.*

Tid från bollerövring till avslut. Tiden visar hur lång tid det tar att komma till avslut och indirekt även hur lång tid motståndarna har på sig att organisera sitt försvar. Faktor 2 och 3 är viktiga för att kunna beskriva en snabb omställning.

4. *Antal spelare inblandade i anfallet.*

Detta är en faktor som kompletterar antal passningar. Även om antalet passningar kan vara stort, så är det möjligt att det bara är två spelare som är involverade. Eftersom vi räknar antalet spelare ges läsaren en klarare bild över hur anfallet kan gestalta sig än om vi bara räknat antalet passningar.

5. *Var sista passningen kommer ifrån.*

I faktor 5 och 7 använder vi nästan samma zonindelning. Zon B består av målområdet och den del av straffområdet som är framför målområdet. Zon A och C är på kanterna bredvid zon B. Zon D, E och F är utanför straffområdet. Zon G är övriga delen av den offensiva planhalvan och zon H är på den egna planhalvan. (se figur 2).

6. *Om sista passningen slås via marken eller i luften.*

Denna faktor analyseras främst tillsammans med faktor 5. Om sista passningen kommer i luften kan det även påverka typ av avslut och antal tillslag avslutaren använder.

7. *Avslutarens position.*

Vi har delat in planen i sju zoner (se figur 3). Zon B består av målområdet och den del av straffområdet som är framför målområdet. Zon A och C är på kanterna bredvid zon B. Zon D, E och F är utanför straffområdet. Zon G är övriga planen inklusive MFF:s planhalva.

8. *Antal tillslag av avslutaren.*

Om avslutet sker på ett tillslag ges motståndarna mindre tid till att hinna försvara. Antalet tillslag skulle även kunna ge en indikation på hur mycket avslutaren är tvungen att själv agera för att komma till avslut.

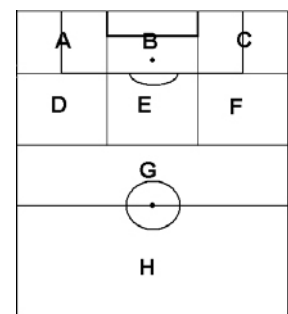
9. *Typ av avslut (1. skott, 2. nick, 3. halvvolleyskott & 4. volleyskott).*

Denna faktor visar hur avancerat avslutet är vilket kan avgöra utgången av avslutet.

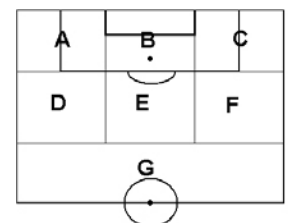
Nick, halvvolleyskott och volleyskott är oftast svårare att utföra med ett lyckat resultat då bollen befinner sig i luften.

10. *Resultat av avslutet (1. mål, 2. stolpe/ribba, 3. på mål, 4. utanför mål & 5. block av försvarsspelare).*

Givetvis är mål det önskade resultatet av ett avslut, men avslut som går på mål tvingar fram en prestation från motståndarna för att förhindra att bollen går i mål och kan till exempel ge upphov till fler avslut i form av returer.

Figur 2. Zonindelning för sista passning

Figur 3. Zonindelning för avslut

11. Spelminut

Underlättar om man vill studera källmaterialet då det blir lättare att hitta varje specifikt avslut. Det kan även vara intressant att se om MFF tenderar att komma till fler avslut under vissa perioder av matchen.

Faktorer för analys av hörnor

Vi har även valt att göra en specifik granskning av hörnorna. Detta är en fast situation som vi bedömer som en god möjlighet för ett lag att komma till avslut. Hörnorna har en tydlig startpunkt vilket underlättar granskningen. Varje hörna analyseras utifrån åtta faktorer.

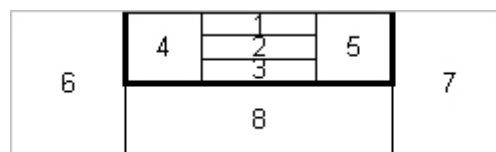
Hörnan anses avslutad om en av följande händelser inträffar. MFF avslutar, motståndarna rensar förbi ”andra vågen”, bollen spelas utanför planen, motståndarna får kontroll över bollen eller om det sker ett regelbrott.

1. Inåt- / utåtskruvad / kort.

Här analyserar vi vilken fot hörnläggaren använder och varifrån hörnan kommer. Hörnor från höger slagna med höger foten räknas som utåtskruvade och hörnor slagna med vänster fot räknas som inåtskruvade. Hörnor slagna från vänster med vänster fot räknas som utåtskruvade och hörnor slagna med höger foten räknas som inåtskruvade. Undantagsfallet är om hörnläggaren använder utsidan av foten när han slår hörnorna. Korta hörnor innebär att hörnan slås till zon 6 vilket kräver ytterligare aktioner för att komma till avslut

2. Vilken zon inspelet kommer i.

Hörnorna räknas alltid som slagna från zon 6 oavsett om hörnan slås från höger eller vänster sida av spelplanen. Alltså är zon 4 alltid den främre zonen i straffområdet. Zon 1 utgör målområdet (se figur 4).

Figur 4. Zonindelning vid hörnor

3. Vinner första bollen eller inte.

Denna faktor beskriver vilket lag som är först på bollen när den slås in i straffområdet.

4. Avslut / inte avslut.

Kommer MFF till avslut eller inte?

5. Avslutarens position.

Denna faktor är mer detaljerad i hörnanalysen jämfört med den vanliga avslutsanalysen. (se figur 4 ovan, jmf med figur 3 ovan)

6. Typ av avslut (1. skott, 2. nick, 3. halvvolleyskott & 4. volleyskott).

Denna faktor visar hur avancerat avslutet är vilket kan avgöra resultatet av avslutet.

7. Resultat av avslut (1. mål, 2. stolpe/ribba, 3. på mål, 4. utanför mål & 5. block av försvarsspelare).

Givetvis är mål det önskade resultatet av ett avslut, men avslut som går på mål tvingar fram en prestation från motståndarna för att förhindra att bollen går i mål och kan till exempel ge upphov till fler avslut i form av retur.

8. Spelminut.

Underlättar om man vill studera källmaterialet.

I det följande presenteras ett urval av C-uppsatsens resultat och diskussion. Det innehåller bland annat hur många passningar MFF slår innan avslut och vilken faktor som vi anser vara avgörande för att komma till avslut vid en hörna. Avsnittet är uppdelat efter våra faktorer som presenterades på de föregående sidorna. I våra diskussioner refererar vi till tidigare forskning som vi har presenterat i C-uppsatsens litteraturstudie. Om ni är intresserade av den fullständiga C-uppsatsen är ni välkomna att besöka <http://dspace.mah.se:8080/bitstream/2043/4390/3/Slutarbete%20Efter%20Opponeringen.pdf>.

Avslutsanalys

Analysen omfattar 341 avslut från 25 matcher. Varje avslut analyserades utifrån elva faktorer vilket gör att vi har en bas bestående av mer än 3 400 datauppgifter. Antalet avslut kan variera lite beroende på vilken faktor som granskas. Detta beror på ett bortfall där vi inte har haft möjlighet att få fullständiga uppgifter om anfallen på grund av repriserna under spelets gång.

Avslutets resultat

MFF gjorde mål på var åttonde avslut (12,3%). Detta kan jämföras med AIK:s 15% och IF Elfsborgs 11%. Det ska dock tilläggas att vi i vår studie även har räknat blockerade skott. Om vi räknar bort dessa har MFF en utdelning på 15,2%. Detta visar att MFF hade bra utdelning på sina avslut jämfört med sina konkurrenter.

Tabell 1. *Avslutets resultat*

	Antal	Andel
Mål	42	12,3%
Stolpe / Ribba	10	2,9%
På Mål	86	25,2%
Utanför Mål	138	40,5%
Block	65	19,1%
Totalt	341	100%

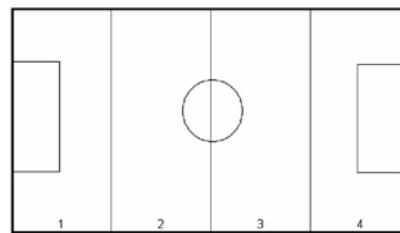
Anledningen till att vi (till skillnad från den officiella statistiken som förs vid matcher i allsvenskan) valt att analysera de blockerade skotten är att de kräver en motprestation av det försvarande laget. I UEFA-cupfinalen mellan Sevilla och Espanyol ingick blockerade skott i den officiella matchstatistiken vilket vi ser som en indikation på att detta kan komma att analyseras även i fortsättningen.

Bollerövring

I de anfall där MFF kommer till avslut startar anfallen 146 gånger i zon 4 (se tabell 2). När det gäller de anfall som resulterar i mål är fördelningen väldigt lik avslutsfördelningen. De flesta målen (17 av 41) kommer efter att anfallet startat i zon 4.

Tabell 2. *Anfallens start*

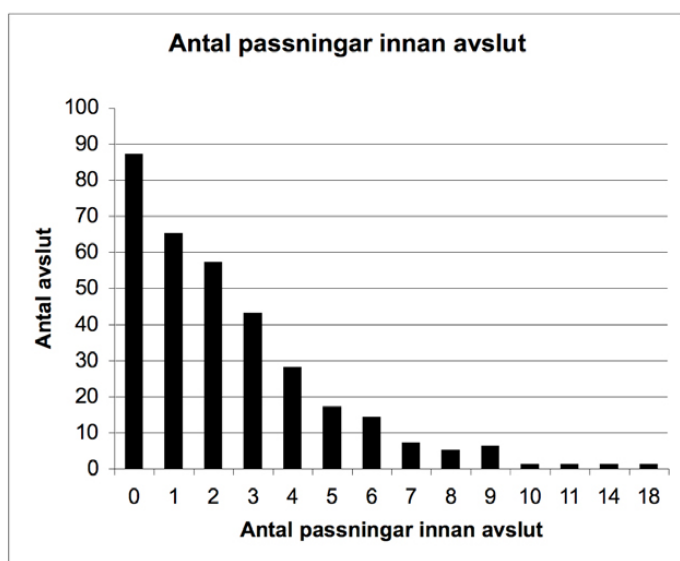
	Alla avslut	Andel	Mål	Andel
Zon 1	53	16%	8	20%
Zon 2	57	17%	6	15%
Zon 3	80	24%	10	24%
Zon 4	146	43%	17	41%
Totalt	336	100%	41	100%

Figur 1.
Zonindelning för bollerövring

Enligt tabell 2 gör MFF flest mål när anfallen startar i zon 4. Detta hänger ihop med att de flesta anfall där MFF kommer till avslut startar i just zon 4. Vi vill dock uppmärksamma läsaren på att vi endast har analyserat de anfall där MFF avslutar, och inte samtliga anfall. MFF har många bollinnehav där de inte lyckas komma till avslut. Det är alltså troligt att MFF är på väg att starta många anfall i zon 1 där de blir av med bollen innan de lyckas avsluta.

I C-uppsatsens litteraturstudie presenteras tidigare undersökningar där forskarna framhöll vikten av att erövra bollen högt upp på offensiv planhalva och komma till avslut snabbt. Detta ansågs vara det mest effektiva sättet att anfalla på. MFF gör 4 mål på 53 avslut där de erövrar bollen i zon fyra och avslutar inom fyra sekunder. Detta ger en effektivitet på 8%. Vid långa anfall (mer än 20 sekunder) där MFF vinner bollen i zon 1 gör de 4 mål på 12 anfall vilket ger en effektivitet på 33%. Detta tyder på att det kan vara fel att dra slutsatsen att de effektivaste anfallen är när laget vinner bollen högt upp i planen och avslutar snabbt. Givetvis är mängden avslut efter bollerövring i zon 4 större, vilket man inte ska bortse från. Däremot visar vår studie att MFF trots allt gjorde lika många mål på långa anfall (mer än 20 sekunder) vid bollerövring i zon 1 som de gjorde på korta anfall (0-4 sekunder) vid bollerövring i zon 4.

Antal passningar

Diagram 1. *Antal passningar innan avslut*

MFF kommer till avslut efter tre passningar eller färre i mer än tre fjärdedelar (76%) av de anfall som studien omfattar. En väldigt liten andel av de anfall som avslutas består av fler än sex passningar (7%).

Tabell 3. *Antal passningar i snitt vid bollerövring uppdelat i alla avslut respektive mål.*

Alla avslut	2,52
Mål	319

Vår studie visar att MFF har 3,19 passningar i snitt innan gjorda mål då anfallet startar med bollerövring. Detta kan jämföras med Hogbrandts m.fl. studie där snittet låg på 4,3 passningar i EM 1992 och 3,3 passningar i EM 2000.

Vi tycker att det är intressant att antalet passningar MFF slår är fler när det blir mål än i det genomsnittliga anfallet. Även om skillnaden bara är 0,67 passningar per anfall visar det att ett framgångsrikt anfallsspel inte måste bestå av så få passningar som möjligt. Detta är intressant i jämförelse med en del tidigare forskning som visar att ju färre passningar ett lag använder desto större chans är det att komma till avslut. Vår statistik kan ses som en indikation på att det är större chans att komma till avslut om laget använder få passningar men att möjligheten att göra mål är större om laget väl har slagit många passningar innan avslutet.

Vi är tämligen övertygade om att det är minst lika viktigt vilken typ av passningar som slås och inte hur många. En annan viktig faktor är passningstempo. Färre passningar måste inte betyda att anfallet är ett snabbt anfall. Som ett exempel kan vi nämna ett anfall vi observerade där MFF erövrade bollen i zon 1. De slog fem passningar och anfallet tog knappt tio sekunder. Det som gör att vi tycker att detta var ett bra anfall är att det tog tio sekunder att flytta bollen från egen planhalva till ett avslutsläge. Antalet passningar är enligt oss av mindre betydelse i just detta anfall.

Anfallsduration

MFF avslutar nästan två tredjedelar (65%) av sina anfall inom nio sekunder efter anfallets start (se tabell 4). Den största andelen avslut sker i tidsperioden 0-4 sekunder och sedan sker en successiv minskning ner till den längsta tidsperioden 20 sekunder eller mer. När det gäller målen görs flest mål (44%) inom fyra sekunder efter anfallets start.

Tabell 4. *Anfallsduration vid anfallen*

Duration	Antal avslut	Andel	Antal mål	Andel
0-4 s	126	38%	18	43,9%
5-9 s	89	27%	6	14,6%
10-14 s	56	17%	6	14,6%
15-19 s	33	10%	5	12,2%
20s +	30	9%	6	14,6%
Totalt	334	100%	41	100%

Hughes och Churchills undersökning av Copa America 2001 visade att 72% av avsluten kom inom nio sekunder efter anfallets början. För MFF i vår analys är den siffran endast 65%. En möjlig tolkning menar vi skulle kunna vara att MFF vill anfalla med längre anfall. Detta menar vi också kan bidra till större risker i försvarsspelet. När MFF har långa anfall flyttar de upp och anfäller med fler spelare. Detta innebär i sin tur att laget har färre spelare i defensiva positioner. Vi menar att detta i praktiken innebär att ett lag med högt bollinnehav samtidigt gör sig mer sårbart defensivt och riskerar att släppa in mål på snabba omställningar. Detta kan vara en anledning till att MFF gjorde många mål men även släppte in för många för att ligga i toppen. Ett minskat bollinnehav innebär dock inte nödvändigtvis att laget är bättre defensivt. Det är trots allt så att så länge MFF har bollen kan motståndarna inte göra mål. Detta är en svår balansgång och något som kan undersökas ytterligare.

Tabell 5. *Anfallsduration vid bollerövring*

Duration	Antal avslut	Andel	Antal mål	Andel
0-10 s	135	62%	12	46%
10 s eller mer	83	38%	14	54%
Totalt	218	100%	26	100%

När MFF startar anfallet genom en bollerövring (till skillnad från en fast situation) avslutar de i 62% av fallen inom tio sekunder (se tabell 5). Av målen görs 46% inom tio sekunder.

De senaste årtiondena har ett framgångsrecept inom fotbollen varit att ställa om snabbt vid bollerövring. Hogbrandts m.fl. undersökning visade att av alla mål gjorda efter bollerövring gjordes 16,7% inom tio sekunder i EM 1992 och 41% i EM 2000. MFF gjorde i vår undersökning 46% av målen inom tio sekunder. Tabell 5 visar även att MFF gör mer än hälften av sina mål efter längre anfall, d.v.s. 10 sekunder eller mer. Enligt tabellen är de längre anfallen mer framgångsrika då 14 av 83 (17%) avslut resulterar i mål jämfört med endast 12 av 135 (9%) för de kortare anfallen. Detta är enligt oss en anmärkningsvärd siffra. Vi har tidigare haft uppfattningen att de flesta målen görs efter kortare anfall då det anfallande laget utnyttjar motståndarnas oorganisation i försvaret.

Avslutaren

MFF:s spelare avslutar i mer än hälften av alla avslut på ett tillslag (se tabell 6). Vid gjorda mål använder avslutaren ett tillslag i nästan tre fjärdedelar av fallen. Avslutaren använde aldrig mer än fyra tillslag vid mål.

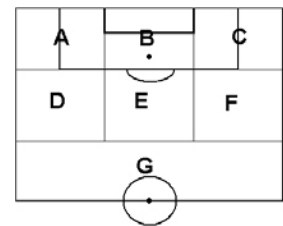
Tabell 6. Antal tillslag av avslutaren

	Vid avslut	Andel	Vid mål	Andel
1	183	53,7%	31	74%
2	71	20,8%	6	14%
3	36	10,6%	3	7%
4	25	7,3%	2	5%
5	9	2,6%		
6	6	1,8%		
7	6	1,8%		
8	1	0,3%		
9 el fler	4	1,2%		
Totalt	341	100%	42	100%

MFF gjorde mer än hälften av sina mål från zon B (se tabell 7). Endast 5 mål gjordes utanför en tänkt förlängd straffområdeslinje. Avsluten togs framför allt centralt i planen. 34% från zon B och 26% från zon E. Endast 2 av 89 avslut från zon E resulterade i mål.

Tabell 7. Zon för avslut

	Alla avslut	Andel	Vid mål	Andel
A	52	15%	10	24%
B	115	34%	23	55%
C	30	9%	4	10%
D	29	8%	1	2%
E	89	26%	2	5%
F	19	6%	1	2%
G	7	2%	1	2%
Totalt	341	100%	42	100%

Figur 3. Zonindelning för avslut

I likhet med tidigare studier visar också denna att de flesta av lagets mål görs efter ett tillslag. Däremot är 74% en väldigt hög siffra och något vi tycker är anmärkningsvärt. Det blir extra intressant när vi ser att endast 53,7% av avsluten kommer på ett tillslag. Detta visar att det är mest effektivt att avsluta på ett tillslag. Tidigare forskare har dragit slutsatsen att det är effektivast att avsluta på så få tillslag som möjligt då de flesta mål har gjorts med få tillslag men utan att analysera alla avslut. Vi menar däremot att det är endast genom att jämföra gjorda mål med det totala antalet avslut som det går att dra slutsatsen om hur många tillslag som är mest effektivt för att göra mål.

De flesta målen görs precis framför mål, i zon B. Avslut i denna zon har störst möjlighet att gå i mål. Av de 137 avslut som görs i zonerna utanför straffområdet (zon D, E & F) går endast 4 i mål. Detta ger en utdelning på knappt 3%. I zon A, B & C är utdelningen 18,7%. Sett endast till den statistiska jämförelsen mellan avslut i respektive utanför förlängt straffområde kan det verka onödigt att ta avslut i någon av zonerna utanför straffområdet. Det finns dock några saker att tänka på. För det första är det lättare att spela sig fram till ett avslut i zonerna D, E & F. För att avsluta inne i straffområdet måste MFF oftast spela sig in

bakom motståndarnas backlinje, vilket är betydligt svårare än att avsluta framför den. En annan sak att ha i åtanke är att ett avslut kan innebära såväl målvaktsretur som hörna. Det är inte säkert att anfallet ska räknas som misslyckat bara för att bollen inte går i mål. Ett skott som leder till målvaktsretur eller hörna anser vi också vara ett lyckat avslut, framför allt från zonerna utanför straffområdet. Slutligen vill vi även påpeka att ett avslutat anfall innebär att laget oftast hinner organisera sitt försvarsspel medan motståndarnas målvakt förbereder sig för att sätta i gång spelet igen.

Fasta situationer

Av de frisparkar som MFF hade i zon 4 försökte MFF skjuta direkt på mål vid 25 tillfälle (se tabell 8). Mer än hälften av dessa gick på mål, i stolpe/ribba eller i mål. 4 av 25 frisparkar blockerades av muren. MFF fick en straff i allsvenskan 2006 och den slogs i mål.

Tabell 8. *Frisparkar i zon 4 som slogs direkt på mål*

Mål	3
Stolpe / Ribba	2
På Mål	9
Utanför Mål	7
Block	4
Total	25

Vi anser att MFF:s utdelning på frisparkar enligt tabell 8 visar att det finns goda möjligheter att förbättra frisparksskyttet. Vi tror att de flesta anser att 3 mål på 25 försök inte är ett godkänt resultat. Däremot är vi nyfikna på hur till exempel Lyons (med frisparksspecialisten Juninho i laget) statistik ser ut. Denna statistik värderas utifrån vilken uppfattning man har om frisparkar i zon 4 och kanske är den faktiska utdelningen överlag inte bättre än att det blir mål på ungefär var åttonde frispark.

Vi tycker att det är intressant att ”storklubben” Malmö FF endast fick en straff i allsvenskan 2006. Vi upplever att det är finns allmän uppfattning att domarna gynnar storstadslagen bland annat genom att ge dem tvivelaktiga straffar. Att Malmö FF bara fick en straff stärker knappast detta argument. Vi tycker att en enda straff känns lite, men i C-uppsatsens litteraturstudie har vi ingen statistik kring straffar. Detta innebär att vi inte kan jämföra med de övriga allsvenska lagen och därmed inte stärka vårt påstående.

Hörnanalys

Analysen omfattar 149 hörnor från 25 matcher. Varje hörna analyserades utifrån åtta faktorer vilket ger en databas på nästan 1 200 datauppgifter.

Tabell 9. *Resultat hörnor*

Avslut	27	18%
Inget avslut	122	82%
Totalt	149	100%

MFF kom till avslut på 27 av 149 hörnor vilket motsvarar 18% (se tabell 9).

Tabell 10. *Avslutens resultat vid hörnor*

Mål	4
Stolpe/Ribba	3
På Mål	7
Utanför Mål	8
Block	5
Total	27

Av de 27 avsluten resulterade 4 i mål och dessutom gick 7 avslut till på mål och 3 i stolpe eller ribba (se tabell 10). MFF fick således iväg 14 lyckade avslut på 149 hörnor. MFF kom till avslut på 18% av hörnorna och gjorde mål på ungefär var 37:e hörna.

När effektiviteten är så pass låg som den är tycker vi att det är felaktigt att benämna en hörna som en farlig målchans. Sett till den dåliga utdelningen tycker vi att det finns möjligheter att förbättra hörnorna. Att bara komma till avslut på 18% av hörnorna anser vi vara dåligt. Jämfört med en studie från engelska ligan där 31% av hörnorna ledde till avslut är MFF klart sämre. Att MFF bara gör mål på var 37:e hörna kan också anses som dålig utdelning men detta överensstämmer med tidigare forskning på hörnor då det i snitt behövdes ungefär 40 hörnor för att göra mål.

Vi anser att hörnläggaren måste förbättra sina hörnor. Vid en fast situation påverkas spelaren väldigt lite av motståndarna. Detta gör att det är gynnsamt att träna hörnsparkar då träningssituationen kan vara nästintill identisk med matchsituationen. Tävlingsituationen kan dock öka anspänningen vilket kan påverka prestationen negativt. Övriga faktorer han eventuellt behöver ta hänsyn till är motståndarnas positioner samt skiftande väderlek. I övrigt är förutsättningarna desamma varje hörna. Hörnläggaren kan träna in några olika varianter där han slår in bollen på olika ytor med varierande kraft och höjd. Att förbättra precisionen tror vi är den grundläggande faktorn för att få bättre utdelning på hörnor. Genom att lagkamraterna i straffområdet kan förutsäga i vilken zon bollen kommer in i ökar chanserna att komma till kvalitativa avslut. Övriga moment att träna på är bland annat löpvägar, att komma först in i situationen och vinna första bollen och, givetvis, avsluten. Vi tycker att det hade varit intressant med en studie på samtliga lag i allsvenskan för att se om något lag har en klart bättre utdelning på hörnorna och vilka faktorer som i så fall ligger bakom detta.

Det bör nämnas att MFF genomförde några bra hörnvarianter. Vi upplevde det dock som att dessa användes alltför sällan. En tänkbar förklaring kan vara den höga spelaromsättningen som MFF hade säsongen 2006. Spelarna som var tänkta att ha nyckelroller i hörnvarianterna var kanske inte tillgängliga för spel särskilt ofta.

Vinner första bollen eller inte

När MFF var först på bollen i straffområdet kom de till avslut på varannan hörna (se tabell 11). När MFF inte var först på bollen kom de till avslut på 13% av hörnorna. MFF vann första bollen på 20 av totalt 149 hörnor.

Tabell 11. *MFF-vunnen första boll vid hörnor*

	Ja	Andel	Nej	Andel
Inget avslut	10	50%	112	87%
Avslut	10	50%	17	13%
Totalt	20	100%	129	100%

Denna faktor tycker vi är den mest intressanta i vår hörnanalys. Dels för att den har oerhört stor betydelse för om det anfallande laget kommer till avslut eller inte och dels för att MFF endast vinner 13% av första bollarna. Även i tidigare forskning har det visat sig vara oerhört viktigt att vinna första bollen för att ha chans att komma till avslut. I en hörnstudie från Premier League kom det anfallande laget till avslut på 80% av hörnorna när de vann första bollen, vilket är högre än MFF:s 50%. När det anfallande laget inte var först på bollen kom laget till avslut endast på 15% av hörnorna i Premier League-studien jämfört med MFF:s 13%. Detta bekräftar vikten av att vinna första bollen vid hörnor.

Att MFF är först på bollen vid endast 20 av 149 hörnor stämmer inte överens med våra förväntningar. Denna siffra är förvånansvärt. Det anfallande laget har fördelen av att bestämma i vilken zon bollen ska slås in i. Däremot är det försvarande laget oftast i numerärt överläge i straffområdet. En annan nackdel för det anfallande laget är att de inte bara behöver vinna första bollen för att lyckas med hörnan utan dessutom måste styra nickan mot mål eller till en lagkamrat. Det försvarande laget behöver inte vara lika träffsäkert i sina nickar utan endast få bort bollen. Den låga andelen vunna första bollar för det anfallande laget hänger ihop med ett antal andra faktorer, bland annat hörnläggaren som vi diskuterade ovan. Med en förbättrad kvalitet på hörnorna ökar chanserna att vinna första bollen vilket i sin tur ökar möjligheterna att komma till avslut. Vi är dock inte säkra på att denna låga siffra endast gäller MFF. Vi har under studien även tittat på de hörnor som motståndarna har slagit mot MFF. Även om vi inte har fört statistik är vår uppfattning att det försvarande laget vinner merparten av första bollarna. Detta förstärks även av de matcher vi har sett från de europeiska ligorna under våren då vi har uppmärksammat detta lite extra. Vi är dock väldigt nyfikna på hur MFF:s 13% står sig i jämförelse med övriga allsvenska lag.

Sammanfattande diskussion och slutsatser***Frågeställningarna***

I detta avsnitt presenterar vi svaren på studiens frågeställningar. Svaren finns att hitta i C-uppsatsens resultatkapitel men vi väljer att tydliggöra dem här.

Hur ser de anfall ut som Malmö FF lyckas avsluta på i allsvenskan 2006 utifrån våra faktorer?

Vi har analyserat 341 avslut och i resultatkapitlet finns en mängd statistik där vår empiri presenteras. Av de anfall som leder till avslut ser snittet ut enligt följande:

- startar med bollerövring i zon 4
- består av 2,36 passningar
- varar i 8,59 sekunder
- 3,09 spelare rör bollen någon gång under anfallet
- sista passningen kommer från zon G (16,5% av anfallen) d.v.s. början på offensiv planhalva
- sista passningen slås på marken (55,1%)
- avslut från zon B (33,7%) d.v.s. rakt framför mål i straffområdet
- avslutaren använder sig av 2,05 tillslag
- avslutet är ett skott (66%)
- och avslutet går utanför mål (40,5%)

Statistiken i vår studie visar att de flesta avslut kommer efter korta anfall där bara en eller två spelare är inblandade, få passningar används och avslutaren använder få tillslag. Anfallet startar oftast med bollerövring på offensiv planhalva. Vi vill dock inte slå fast att utfallet av dessa faktorer är avgörande för att komma till avslut eller för att göra mål. Bara för att de flesta anfallen som avslutas ser ut som ovan innebär inte det att det är det effektivaste sättet att anfalla. Exempelvis har MFF flest avslut (38%) inom tidsintervallet 0-4 sekunder medan snittanfallet varar i 8,59 sekunder, vilket visar att laget har flera avslut efter längre anfall. Forskaren kan då göra det enkelt för sig genom att säga att MFF oftast avslutar efter korta anfall och påstå att detta är en avgörande faktor för att komma till avslut. Vi menar dock att det kan vara svårt att endast genom en kvantitativ studie definiera vilka faktorer som är avgörande för ett anfall. Statistik ska endast ses som ett hjälpmedel, enligt vår uppfattning, och det är i slutändan alltid spelarnas individuella skicklighet som avgör. Fotboll är ett väldigt komplext spel och statistiken säger sällan hela sanningen. Däremot kan det vara användbart vid matchanalyser och utvärderingar.

Hur ser Malmö FF:s offensiva hörnor ut i allsvenskan 2006 utifrån våra faktorer?

I jämförelse med avslutsanalysen är det enklare att utvärdera hörnor. Hörnsituationen är en mer begränsad företeelse och eftersom lagen ofta har tid att organisera sig blir förutsättningarna väldigt lika från hörna till hörna. Vid en hörnsituation är det ena laget inriktat på att anfalla medan det andra är inriktat på att försvara sitt mål. I det löpande spelet är det sällan så definitivt. Snitthörnan för MFF var inåtslagen i målområdet, motståndarna vann första bollen och MFF kom inte till avslut.

Den mest betydande faktorn för om MFF kom till avslut eller inte på sina hörnor var om de vann första bollen. I de fall där MFF var först på bollen efter hörnan kom de till avslut betydligt fler gånger än vad de gjorde när de inte var först på bollen. Att MFF endast är först på 13% av hörnorna visar att det här finns en god möjlighet till förbättring vilket också kan väntas leda till att laget kommer till fler avslut.

Vad definierar en snabb offensiv omställning?

Vår förhoppning var att i denna relativt omfattande studie kunna närma oss en definition av vad en snabb offensiv omställning är. Dock inser vi efter många timmars fotbollstittande att det är väldigt svårt att skapa en sådan definition, framför allt eftersom studiens empiri är kvantitativ.

I en kvalitativ studie tror vi att möjligheterna att fastställa en definition är större. Samtidigt innebär denna forskningsmetod att författarens egna åsikter kommer att spegla definitionen i större utsträckning. Problematiken med att fastställa en definition anser vi ligga i att fotbollen är väldigt komplex. Risken med en definition är att forskaren riskerar att utesluta vissa anfall. Vi anser exempelvis att det är svårt att tidsbegränsa en snabb omställning. Ett anfall som tar tio sekunder när bollerövringen sker långt ned på egen planhalva kan uppfattas som en snabb omställning. Tar anfallet lika lång tid när det startar på offensiv planhalva anser vi att det är felaktigt att benämna det som en snabb omställning. Det är alltså komplicerat att kategorisera samtliga anfall som antingen snabb omställning eller inte snabb omställning. Vi anser däremot att det är möjligt att med hänsyn till några av faktorerna kunna säga att ett specifikt anfall är en snabb omställning.

De faktorer som vi anser är viktiga för en snabb omställning är framför allt tiden och var bollerövringen sker. Vi tycker att det hade varit intressant att undersöka tidsaspekten i samband med hur långt bollen transporteras under anfallet. Kanske går det att definiera en snabb omställning efter hur snabbt bollen flyttar sig räknat i meter per sekund. En tredje avgörande faktor, som vi dessvärre inte har lyckats använda, är om det anfallande laget utnyttjar de fria ytor som motståndarna har lämnat. Denna faktor tror vi är väldigt väsentligt för om det anfallande laget lyckas komma till avslut eller inte. Det vi saknar är en metod som gör det möjligt att ta hänsyn till vilka positioner spelarna har i såväl det anfallande som det försvarande laget.

Framtida forskning

Vi har en del förslag till vidare forskning. Vår förhoppning är att någon kommer presentera en funktionell definition av begreppet snabba omställningar. Vi har i vår uppsats börjat diskutera kring området och hoppas att våra funderingar och försök att fastställa en definition ska underlätta för framtida forskare.

När det gäller hörnanalysen hoppas vi att vårt resultat inspirerar till vidare forskning. Det vore intressant med en bredare studie på första bollens betydelse för chansen till avslut. Det är svårt för oss att dra några generella slutsatser när vi endast har granskat ett lags hörnor. Att varje fotbollsmatch innehåller ungefär ett tiotal hörnor och att utdelningen är relativt låg gör att vi tycker att det är ett intressant område att forska vidare på då vi tror att utvecklingsmöjligheterna är stora.

Vi anser att vi i vår studie har gjort en bra statistisk sammanställning av Malmö FF:s avslut och offensiva hörnor i allsvenskan 2006. Med en databas på totalt nästan 5 000 uppgifter finns det goda möjligheter att utveckla analysen och exempelvis studera sambandet mellan olika faktorer. I resultatavsnittet ges läsaren möjlighet att studera ett flertal olika aspekter av avsluten och hörnorna. Vår förhoppning är att våra diskussionsavsnitt som följer varje resultatbeskrivning ska leda till vidare diskussion och vara en grund för framtida forskning.

Referenslista (för hela C-uppsatsen)

DVD-skivor

TV-inspelningar av Malmö FF:s allsvenska matcher 2006 med undantag av hemmamatchen mot Hammarby IF.

Litteratur

- Abt, G.A.; Dickson, G & Mummery, W.K (2002). 16 Goal scoring patterns over the course of a match: An analysis of the Australian National Soccer League. Ur *Science and Football IV*. Redaktörer: Spinks, W; Reilly, T & Murphy, A. London: Routledge.
- Andersson, C & Eriksson, K (2001). *Analys av fotbollsallsvenskan – en deskriptiv studie av målens tillkomst*. Stockholm: Idrottshögskolan.
- Bate, Richard (1988). 39 Football chance: tactics and strategy. Ur *Science and Football*. Redaktörer: Reilly, T; Lees, A; Davids, K & Murphy W.J. London: E. & F.N. Spon.
- Bell, Judith (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Brännberg, Tore (1998). *Bakom kulisserna. En socialpsykologisk studie av en förening*. Floda: Zenon.
- Christiansen, Ellen (2001). Hvad sker der egentlig på gangene? Et kritisk kik på arbejdsplads-video. Ur *Videoobservation*. Alrö, Helle (red) & Dirckinck-Holmfled, Lone (red). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Garganta, J; Maia, J & Basto, F (1997). 42 Analysis of goal-scoring patterns of European top level soccer teams. Ur *Science and Football III*. Redaktörer: Reilly, T; Bangsbo, J & Hughes, M. London: E. & F.N. Spon.
- Gratton, Chris & Jones, Ian (2004). *Research methods for sport studies*. London: Routledge.
- Grehaigne, J.F; Marchal, D & Duprat, E (2002). 17 Regaining possession of the ball in the defensive area in soccer. Ur *Science and Football IV*. Redaktörer: Spinks, W; Reilly, T & Murphy, A. London: Routledge.
- Hogbrandt, Christer & Björkman, Kalle (2001). *Analys av målen i internationella tävlingsmatcher för herrar, VM 1982, EM 1992 och EM 2000*. Stockholm: Idrottshögskolan.
- Hughes, Mike (1998). 20 Notational analysis. Ur *Science and soccer. 2nd edition*. Redaktör: Reilly, T. London: E. & F.N. Spon.
- Hughes, Mike och Churchill, Steve (2005). 32 Attacking Profiles of Successful and Unsuccessful Teams in Copa America 2001. Ur *Science and Football V. The Proceedings of the Fifth World Congress on Science and Football*. Redaktörer: Reilly, Thomas; Cabri, Jan och Araújo, Duarte. London: Routledge.
- Lanham, Neil (1993). 32 Figures do not cease to exist because they are not counted. Ur *Science and Football II*. Redaktörer: Reilly, T; Clarys, J & Stibbe, A. London: E. & F.N. Spon.
- Olsen, Egil & Larsen, Öyvind (1997). 37 Use of match analysis by coaches. Ur *Science and Football III*. Redaktörer: Reilly, T; Bangsbo, J & Hughes, M. London: E. & F.N. Spon.
- Olsen, Egil; Larsen, Öyvind och Semb, Nils Johan (1994). *Effektiv fotboll*. Gyldendal Norsk Forlag A/S.
- Pollard, Richard och Reep, Charles (1997). Measuring the effectiveness of playing strategies at soccer. Ur *The Statistician. 46, No. 4, pp. 541-550*. Hämtad från www.jstor.org 2007-01-03.
- Reilly, Thomas (1998). 1 Introduction to science and soccer. Ur *Science and soccer. 2nd edition*. Redaktör: Reilly, T. London: E. & F.N. Spon.
- Rønholt, Helle; Holgersen, Sven-Erik; Fink-Jensen, Kirsten; Nielsen, Anne Maj (2003). *Video i pædagogisk forskning – krop og udtryk i bevægelse*. Institut for idræt, Københavns universitet.
- Taylor, J.B.; James, N.; Mellalieu, S.D (2005). 33. Notational Analysis of Corner Kicks in English Premier League Soccer. Ur *Science and Football V. The Proceedings of the Fifth World Congress on Science and Football*. Redaktörer: Reilly, Thomas; Cabri, Jan och Araújo, Duarte. London: Routledge.

Rapporter

Svenska Fotbollsförbundet (1992). EM-Rapport 1992.

Svenska Fotbollsförbundet (1998). VM-Rapport 1998. Solna: Svenska FotbollFörlaget AB. ISBN 91-88474-05-4.

Internet

www.svenskfotboll.se 2007-01-03